

অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োগিক অসুবিধা

লক্ ডাউনৰ সময়ত দেশৰ অৰ্থনৈতিক দিশৰ সমান্তৰালভাবে শৈক্ষিক দিশতো এচাম শিক্ষাৰ্থীয়ে যথেষ্ট ক্ষতিৰ সন্মুখীন হ'ল। চৰকাৰ তথা শিক্ষা বিভাগে শৈক্ষিক দিশটো অব্যাহত ৰাখিবলৈ অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিলে। তাৰ বাবে বিভিন্ন ব্যৱস্থা যেনে- বিশ্ববিদ্যা নামেৰে ইউটিউব চেনেল, দীক্ষা এপ্, অনলাইন টেক্স বুকৰ ব্যৱস্থা, ষষ্ঠৰ পৰা দশম শ্ৰেণীলৈকে সৃজনীমূলক কৰ্মসূচী প্ৰস্তুত কৰি বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাৰ আয়োজন, শিক্ষক সকললৈয়ো অনলাইন শিক্ষা দান প্ৰক্ৰিয়া আগবঢ়াই নিবলৈ নিৰ্দেশনা আদি পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিলে। অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ ক্ষেত্ৰত এই পদক্ষেপবোৰ আদৰণীয়। কিন্তু এই ব্যৱস্থাটোৱে এনে এক পৰ্যায় পালেগৈ (উত্তম হিচাপে বহুলভাৱে বিবেচিত হোৱাৰ পিছত) যে এটা সময়ত কোনো কোনো ব্যক্তি বা সম্প্ৰদায়ক একপ্ৰকাৰ চাপ দিলেগৈ। উল্লেখনীয় বিষয় এয়ে যে অনলাইন বা ইণ্টাৰনেটৰ মাধ্যমেৰে শিক্ষা গ্ৰহণ এক উত্তম ব্যৱস্থা হ'ব পাৰে কিন্তু ইয়াৰ বিপৰীত মুখী ফলাফলো অতি ভয়াবহ হ'ব পাৰে। তাৰ বাবে অভিভাৱকৰ সঠিক নিৰ্দেশনা তথা সচেতনতাৰ খুবেই প্ৰয়োজন।

নগৰাঞ্চল আৰু গ্ৰামাঞ্চল(সকলো নহয়) অথবা চৰকাৰী আৰু বেচৰকাৰী বিদ্যালয়ৰ মাজত এই অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাটোৰ প্ৰয়োগিক দিশত বহুত পাৰ্থক্য আছে। এই প্ৰভেদখিনি বিচাৰ কৰি কাৰ্যপন্থা হাতত নল'লে, কেৱল অনলাইন শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত থকা সুবিধাখিনিৰ জয়গান গাই থাকিলে বহুতো মানৱ সম্পদৰ অৱক্ষয় যে ঘটিব সেয়া নিশ্চিত। লগতে নিম্ন মধ্যবিত্ত অথবা দৰিদ্ৰ সীমা ৰেখাৰ তলৰ অভিভাৱকসকলো এক প্ৰকাৰ চাপৰ সন্মুখীন হ'ব। এই লেখাটোত গ্ৰামাঞ্চলত বা চৰকাৰী বিদ্যালয়ৰ ক্ষেত্ৰত অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োগিক দিশত থকা অসুবিধাখিনি নিজৰ অভিজ্ঞতা আৰু খবৰৰ ভিত্তিত ব্যক্ত কৰা হ'ব। উল্লেখ কৰাটো ভাল যে সকলো গ্ৰামাঞ্চল অথবা চৰকাৰী বিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ্থীৰ ক্ষেত্ৰত ব্যক্ত কৰিবলগীয়া কথাবোৰ প্ৰযোজ্য নহয়।

তলত অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ ক্ষেত্ৰত দেখা দিয়া অসুবিধাসমূহ উল্লেখ কৰা হ'ল-

১) প্ৰথমতেই উল্লেখ কৰিবলগীয়া কথাটো হ'ল গ্ৰামাঞ্চলৰ অধিক সংখ্যক শিক্ষাৰ্থীৰ অভিভাৱকৰ ঘৰত এনড্ৰইড (স্মাৰ্ট) ফ'ন নাই। কাৰোবাৰ এটা থাকিলে অভিভাৱক আৰু সন্তানসকলৰ মাজত ভাগ-বতৰা কৰি লোৱাত কিছু অসুবিধা।

২) স্মাৰ্ট ফ'ন থাকিলেও গ্ৰামাঞ্চলৰ অধিক সংখ্যক অভিভাৱক স্মাৰ্ট ফ'নৰ ক্ৰিয়া-কলাপ তথা ভিতৰুৱা কথাবোৰ জ্ঞাত নহয়। তেওঁলোকে নিজৰ সন্তানক অনলাইন মাধ্যমেৰে শিক্ষা গ্ৰহণ কৰক বুলি যদিহে স্মাৰ্ট ফ'নটো গতাই দিয়ে তেন্তে নিশ্চিতভাবে সেই সন্তান বিপথে পৰিচালিত হ'ব। কিয়নো স্মাৰ্ট ফ'নৰ যোগেদি শিক্ষা আহৰণত মন বহুৱাব নোৱাৰি ফ'নৰ মনোৰঞ্জন ধৰ্মী দিশটোতহে মনোনিবেশ কৰিব। এনেদৰে তেওঁলোকৰ সময় অপচয় হোৱাৰ লগতে চৰিত্ৰ গঠনত প্ৰভাৱ পৰিব। আনহাতে দিনৰ সময়ছোৱাত বহু অভিভাৱকে সন্তানসকলক প্ৰয়োজনীয় সময় দিব নোৱাৰে। তেনে সময়ত স্মাৰ্ট ফ'ন সন্তানসকলক এৰি নিজৰ কাম-কাজ কৰি থাকিলে সন্তানসকল বিপথে পৰিচালিত হোৱাৰ সম্ভাৱনাই অধিক।

এতিয়া প্ৰশ্ন হ'ল অনলাইন শিক্ষা গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াটো সম্পাদন হ'বলৈ যাওঁতে শিক্ষাৰ্থীসকল কেনেদৰে বিপথে পৰিচালিত হ'ব পাৰে? তলত এই দিশসমূহ ফঁহিয়াই চোৱা হ'ল-

ক) ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰা হ'ল যে অধিক সংখ্যক শিক্ষাৰ্থীয়ে কেৱল 'শৈক্ষিক ভিডিঅ' বা অনলাইন শৈক্ষিক ক্ৰিয়া-কলাপবোৰত ব্যস্ত হৈ থাকিব নোৱাৰে। যদিহে অভিভাৱকৰ দ্বাৰা গাইড দিয়া নহয়। সুবিধা পালেই মনোৰঞ্জনধৰ্মী 'ভিডিঅ' বা অনলাইন খেলবোৰলৈ মন মেলিব।

খ) ইণ্টাৰনেট খুলিলেই বিভিন্ন ধৰণৰ ফটো, 'ভিডিঅ' সহজে উপলব্ধ। অভিভাৱকৰ অনুপস্থিতিত ক্ৰমান্বয়ে যদি কিশোৰ বয়সৰ সন্তানসকলে উৎসুকতাৰে আকৰ্ষণীয় ফটো বা 'ভিডিঅ'বোৰ খুচৰি গৈ থাকেগৈ তেন্তে এডাল্ট এজৰ ফটো, 'ভিডিঅ'বোৰো প্ৰত্যক্ষ কৰিব। এয়া কোনোৱে নুই কৰিব নোৱাৰে যে খুব জনপ্ৰিয় আৰু সততে ব্যৱহৃত ফেচবুকৰ দৰে সামাজিক মাধ্যম, মেসেঞ্জাৰৰ দৰে এপ্ আদিত এডাল্ট এজৰ 'ভিডিঅ'ৰ প্ৰয়োভৰ বেছি আৰু অতি সহজেই উপলব্ধ। ইউটিউব, গুগল চাৰ্চ ইঞ্জিন আৰু আন ৱেবছাইটবোৰ আছেই। এইবিলাকে কোমল মনৰ কিশোৰ-কিশোৰীসকলক বিশেষভাবে প্ৰভাৱ পেলাব। এনেও এই কালছোৱাত সন্তানসকলক বিশেষভাবে গাইড দিবলগীয়া হয়। যিহেতু এই কালছোৱাই হৈছে ধুমুহা আৰু পীড়নৰ সময় (ষ্টেনলি হ'ল)।

গ) সকলোৱে জ্ঞাত যে কিশোৰ কালত হ'ৰমণৰ প্ৰভাৱত মানসিক দিশত পৰিবৰ্তনে দেখা দিয়ে। ফলশ্ৰুতিত কিছু শিক্ষাৰ্থীয়ে অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ আলম লৈ অভিভাৱকৰ অলক্ষিতে প্ৰিয় বন্ধু বা

বান্ধৱীৰ লগত হোৱাট্চ এপ বা আন মাধ্যমেৰে চাটিঙত ব্যস্ত হৈ পৰিব পাৰে (ইতিমধ্যে জানিবলৈ পোৱা গৈছে)। আগতে উল্লেখ কৰাৰ দৰে গ্ৰামাঞ্চলত অধিক সংখ্যক অভিভাৱক সচেতন নহয়। তেওঁলোকে সন্তানসকলক নিৰীক্ষণত ৰাখিব নাজানে। আৰু ইয়াৰ সুবিধা কিছু শিক্ষাৰ্থীয়ে গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। অনলাইন চাটিঙৰ গভীৰতা যদি বেছি হয় আবেগত নিজৰ সকলো ভাগ-বতৰা কৰাৰ সম্ভাৱনাও থাকে।

দুদিনমানৰ আগতে এটি খবৰ পঢ়িবলৈ পালোঁ। বিষয়টো আছিল "অনলাইন শিশু নিৰ্যাতন" বা "অনলাইন শিশু ধৰ্ষণ"। য'ত কোৱা হৈছে লকডাউনৰ সময়ছোৱাত সমগ্ৰ বিশ্বতে ইণ্টাৰনেট বৃদ্ধিৰ সমান্তৰালভাবে বৃদ্ধি পাইছে অনলাইন শিশু নিৰ্যাতন বা অনলাইন শিশু ধৰ্ষণ। স্পেইনৰ চাইবাৰ অপৰাধ অনুসন্ধান সংস্থা 'চেণ্ট্ৰেল চাইবাৰ ক্ৰাইম ইউনিট' আৰু আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ চাইবাৰ অপৰাধৰ অনুসন্ধানৰ সৈতে জড়িত সংস্থাসমূহৰ লগতে সমগ্ৰ বিশ্বৰ দেশসমূহৰ আৰক্ষী আৰু অনুসন্ধান সংস্থাসমূহেও এই কথা প্ৰকাশ কৰিছে। আমাৰ দেশত লকডাউনৰ সময়ছোৱাত চাইল্ড পৰ্*গ্ৰাফী চোৱা লোকৰ সংখ্যা 95% বৃদ্ধি পোৱাৰ লগতে প্ৰায়বোৰ প্ৰধান চহৰতে শিশুৰ যৌন নিৰ্যাতন অথবা চাইবাৰ বুলিঙৰ ঘটনা অধিক হাৰত বৃদ্ধি হোৱা বুলি শিশুৰ সৈতে জড়িত সংস্থা 'ইণ্ডিয়া চাইল্ড প্ৰটেক্ চন ফাণ্ড'-এ প্ৰকাশ কৰিছে।

প্ৰকাশিত বাতৰিৰ তথ্য অনুসৰি পিড'ফাইল চাৰ্কোৱেল লোকসকলে নিজেও অনলাইনত শিশুৰ বৈশিষ্ট্য ধাৰণ কৰি বা কোনো চেলিব্ৰিটিৰ বৈশিষ্ট্য ধাৰণ কৰি (18 বছৰৰ তলৰ সকলক শিশু বুলি কোৱা হৈছে য'ত কিশোৰ কাল অন্তৰ্ভুক্ত) ভিডিঅ' গেম বা সুবিধা অনুসৰি অনলাইন চাটিং আদিত ভাগ লয়। লক্ষ্য কৰি লোৱা শিশুটিক প্ৰথমে বিভিন্ন উপায়েৰে আকৰ্ষিত কৰে। যেতিয়াই শিশুটিয়ে লোকজনক বিশ্বাস কৰে তেতিয়াই দুষ্টবুধিৰ লোকসকলে সহজে নিজৰ উদ্দেশ্য পূৰণ কৰে। তাৰপিছত সংগ্ৰহ কৰা শিশুটিৰ *গ্ন ফটো বা ভিডিঅ' ইণ্টাৰনেটত আপলোড কৰে। এই পিড'ফাইল ব্যক্তিসকল কোনো অচিনাকী ব্যক্তি, আত্মীয় বা ঘনিষ্ঠ লোক বা সমনীয়াও হ'ব পাৰে। উল্লেখনীয় যে লকডাউনৰ সময়ত শিক্ষাৰ্থীসকলৰ দ্বাৰা স্মাৰ্টফ'নৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি পোৱাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত অপৰাধীয়ে ইয়াৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিছে।

ঘ) 27/05/20 তাৰিখে Webex নামৰ এপ জৰিয়তে সজাগতাৰ উদ্দেশ্যে ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ দ্বাৰা শিশুৰ যৌন নিৰ্যাতন সম্পৰ্কত আয়োজিত অনলাইন সভা (পঞ্চম দশা, তিনিচুকীয়া

জিলা) এখনত অংশগ্ৰহণ কৰিছিলোঁ। ইয়াতো শিশুৰ অনলাইন যৌন নিৰ্যাতনৰ বিষয়টো অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল। সমল ব্যক্তিগৰাকীয়ে ওপৰৰ দৰে একেই তথ্য ব্যক্ত কৰাৰ উপৰিও আৰু এটা চিন্তনীয় কথা উল্লেখ কৰিছিল। এগৰাকী আঠবছৰীয়া শিশুৰ ভৱিষ্যতৰ সপোন আছিল তাই এগৰাকী পৰ্শুৰ হোৱা। এয়া নিশ্চয় স্মাৰ্ট ফ'ন আৰু পিড'ফাইল চাৰ্কোলেৰ ব্যক্তিৰ প্ৰভাৱ।

3) অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাটোৰ সুবিধাখিনি এনেকৈয়ে প্ৰচাৰিত হৈছিল যে কোনো কোনো অভিভাৱক অথবা শিক্ষাৰ্থীয়ে একপ্ৰকাৰ চাপৰ সন্মুখীন হৈছিলগৈ। সন্তানৰ দাবী অনুসৰি সামৰ্থ থকা অভিভাৱকে লকডাউনৰ সময়তো স্মাৰ্ট ফ'ন নিজৰ সন্তানৰ বাবে কিনি আনিছিল।

4) লকডাউনৰ সময়ত ম'বাইলৰ অধিক ব্যৱহাৰে শিক্ষাৰ্থীসকলক ম'বাইলৰ প্ৰতি আসক্ত কৰি তুলিব পাৰে। ম'বাইলৰ আসক্তি বা অধিক ব্যৱহাৰে চকুৰ ক্ষতি, স্নায়ু তথা মগজুৰ ওপৰত প্ৰভাৱ, অমনোযোগিতা, অস্থিৰতা, চৰিত্ৰ গঠন আদিৰ ওপৰত নেতিবাচক প্ৰভাৱ পৰিব পাৰে। দৈনিক অসম কাকতৰ এক সাক্ষাৎকাৰত প্ৰসিদ্ধ শিশু ৰোগ বিশেষজ্ঞ, অধ্যাপক ডাঃ জ্ঞানেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা মহোদয়ে আমেৰিকান একাডেমী অৱ পেডিয়াট্ৰিক্ আৰু কানাডিয়ান পেডিয়াট্ৰিক্ চ'চাইটিয়ে বৈজ্ঞানিক ভিত্তিত নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা এক তথ্য উল্লেখ কৰিছে যে পাঁচ বছৰৰ ওপৰৰ শিশুৱে দুঘণ্টাতকৈ অধিক দূৰদৰ্শন আৰু ম'বাইল চোৱা উচিত নহয় আৰু এবাৰত 20-30 মিনিটকৈহে চোৱা উচিত।

দেখা গ'ল যে, অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট চিন্তনীয় দিশ আছে। আৰু ই অভিভাৱকৰ তত্বাৱধান অবিহনে বিপদজনকো। সেয়ে এই দিশসমূহ বিচাৰ কৰি আৰু অনলাইন ব্যৱস্থাই ঢুকি নোপোৱা শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে বিকল্প শিক্ষা প্ৰদানৰ মাধ্যম বিবেচনা কৰাটো প্ৰাসংগিক হৈ পৰিছে। শেষতীয়াকৈ মাননীয় শিক্ষা মন্ত্ৰী মহোদয়ো এষাৰ কথা স্বীকাৰ কৰিছে যে অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাই ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বিদ্যালয়সমূহকহে আগবঢ়াই নিব।

ইতিমধ্যে অসম চৰকাৰে জ্ঞানবৃক্ষ নামেৰে দূৰদৰ্শন চেনেল এটি মুকলি কৰিছে। কিন্তু এই চেনেলটি কেবলৰ মাধ্যমেৰেহে সম্প্ৰচাৰ হ'ব। ইয়াৰ পিছতে 7 জুন-20 তাৰিখৰ সংবাদমেলত মাননীয় শিক্ষা মন্ত্ৰী মহোদয়ে বিদ্যাদান নামেৰে শৈক্ষিক এপ্ এটি মুকলি কৰাৰ পূৰ্বে জ্ঞানবৃক্ষ চেনেলটি 'জিঅ' টিভি' এপতো উপলব্ধ হোৱাৰ কথা সদৰি কৰে। তাৰমানে এতিয়াও একাংশ শিক্ষাৰ্থী বঞ্চিত হৈয়ে ৰ'ব।

অৱশ্যে মাননীয় শিক্ষা মন্ত্ৰী মহোদয়ে অসমৰ DTH চেনেলসমূহকো জ্ঞানবৃক্ষত উপলব্ধ পাঠদানসমূহ সম্প্ৰচাৰণ কৰিবলৈ আহ্বান জনায় ।

বিদ্যালয় কেতিয়া খোলা হ'ব তাৰ কোনো নিশ্চয়তা নাই । কেন্দ্ৰীয় মানব সম্পদ উন্নয়ন দপ্তৰৰ মাননীয় মন্ত্ৰী মহোদয়ে জনোৱা অনুসৰি 15 আগষ্টৰ পিছতহে বিদ্যালয়সমূহ খোলাৰ সম্ভাৱনা আছে । অসমৰ ক্ষেত্ৰত মাননীয় শিক্ষা মন্ত্ৰী মহোদয়ে ব্যক্ত কৰিছে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ মানব সম্পদ উন্নয়ন মন্ত্ৰালয়ৰ সিদ্ধান্ত অনুসৰি সোনকালেই ষষ্ঠৰ পৰা দ্বাদশ শ্ৰেণীলৈকে সপ্তাহত দুদিনকৈ বিকল্প পাঠদানৰ ব্যৱস্থা কৰিব । যদি এয়া সম্ভৱ হয় ভাল কথাই হ'ব । কিন্তু সকলোবোৰ দিশ চালি-জাৰি চাইহে কৰিব লাগিব । যদিহে এয়া সম্ভৱ নহয় তেন্তে চৰকাৰেই DTH চেনেলৰ মাধ্যমেৰে জ্ঞানবৃক্ষ চেনেলটি সম্প্ৰচাৰণ কৰক । আনহাতে অসমৰ চেনেলসমূহকো চৰকাৰক সহযোগিতা কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছোঁ । দেখা গৈছে যে কিছুমান নিউজ চেনেলে দুপৰীয়া সময়ত অসমীয়া চলচিত্ৰ প্ৰদৰ্শন কৰি আছে । গতিকে তেওঁলোকে সময় উলিয়াই অষ্টমৰ পৰা দশম শ্ৰেণীলৈকে হ'লেও ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিব বুলি মোৰ ধাৰণা । আশা কৰিছোঁ তেওঁলোকে শৈক্ষিক ক্ষেত্ৰখনৰ প্ৰতি থকা দায়বদ্ধতা প্ৰকাশ কৰিব । সদৌশেষত প্ৰতিদিন টাইম চেনেলটিক দশম শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপটিৰ বাবে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ । লগতে অল্ ইণ্ডিয়া ৰেডিঅ', গুৱাহাটীকো তেওঁলোকে শৈক্ষিক পাঠ্যক্ৰম সম্প্ৰচাৰণ কৰাৰ বাবে কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰিছোঁ । আজি গুৱাহাটী দূৰদৰ্শন কেন্দ্ৰয়ো শৈক্ষিক পাঠদান কৰাৰ কথা ঘোষণা কৰিছে । তেওঁলোকলৈয়ো মোৰ তৰফৰ পৰা আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ ।